

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea Conceptului Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 703/2022

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Conceptului Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 703/2022, elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale împreună cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP Moldova).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Conceptului Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 703/2022, este elaborat pentru a ținti cât mai eficient păturile vulnerabile de cetățeni, în contextul acordării compensațiilor pentru plata facturilor consumului de energie și a integra mecanismul de compensații în factura cu plățile monetare din cadrul ajutorului pentru perioada rece a anului, inclusiv de eficientiza consumul de resurse energetice prin acordarea de subvenții pentru acoperirea unei părți din costul de înlocuire, în cadrul unei locuințe, a echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic, precum și pentru schimbarea ferestrelor, modernizarea sistemelor individuale de încălzire, termoizolarea locuințelor, conform programului de acordare a subvențiilor pentru înlocuirea aparatelor electrocasnice.

Subliniem că, actualmente în Moldova există aproximativ 1,2 milioane de gospodării. În total, în sistemul informațional "Vulnerabilitatea energetică"(în continuare SIVE), care a acordat categoriile de vulnerabilitate pentru acordarea compensațiilor la energie, în perioada rece a anului 2022-2023 au fost înregistrate 763.000 de gospodării. Aproximativ 740.000 dintre cei înregistrați au primit compensații (450.000 gospodării au primit compensații pentru gaze naturale, 165.000 gospodării pentru energie termică și 560.000 gospodării pentru energie electrică). În plus, aproximativ 155.000 de gospodării au primit compensații fără a se înregistra în sistem (145.000 gospodării consumatori de gaze naturale și 70.000 de consumatori de energie termică, de obicei consumatorii de energie termică sunt conectați și la gaze naturale pentru soba cu gaz). În total, aproximativ 895.000 de gospodării au primit compensații prin acest mecanism (aproximativ 75%).

Pe fundalul crizei la nivel global, care a generat o creștere a prețurilor gazelor naturale a influențat la majorarea semnificativă a facturilor la energie pentru consumatori, comparativ cu perioada similară a anului trecut. Toate aceste aspecte, dar și nivelul ridicat al inflației, eficiența energetică redusă, veniturile mici în rândul populație vor afecta în mod semnificativ sărăcia în Republica Moldova, două forme importante de sărăcie devenind în mod special proeminente: sărăcia energetică și sărăcia alimentară. Astfel, creșterea numărului persoanelor vulnerabile din punct de vedere energetic ar putea crește semnificativ. Prin sărăcie energetică poate fi înțeleasă situația în care gospodăriile nu pot avea acces la servicii energetice esențiale, cum sunt încălzirea, iluminatul și resurse de energie adecvate pentru alimentarea aparatelor

electrocasnice sunt servicii esențiale care susțin un standard de viață și sănătate decent. În acest context, pentru prevenirea creșterii nivelului de sărăcie energetică în rândurile consumatorilor vulnerabili, este important să se asigure forme de ajutor și protecție socială, pentru care în prezent există un deficit de finanțare. Drept răspuns la această criză, pentru a aborda sistematic vulnerabilitatea energetică și pentru a promova eficiența energetică, prin Legea nr. nr. 241/2022 a fost creat Fond de reducere a vulnerabilității energetice pentru a oferi compensații în factură pentru consumatorii de gaze naturale, energie termică și energie electrică, în dependență de categoria de vulnerabilitate la care vor fi atribuiți, inclusiv programele de subvenții pentru eficientizarea consumului de resurse energetice sub formă de sprijin financiar unic pentru acoperirea unei părți din costul de înlocuire, în cadrul unei locuințe, a echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic, precum și pentru schimbarea ferestrelor, modernizarea sistemelor individuale de încălzire, termoizolarea locuințelor, conform programului de acordare a subvențiilor pentru înlocuirea aparatelor electrocasnice.

Astfel, Legea nr. 241/2022 cu privire la Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, prevede modul de organizare și funcționare a Fondului de reducere a vulnerabilității energetice, măsurile și programele finanțate din mijloacele acestui fond, îndreptate spre prevenirea și combaterea vulnerabilității energetice a populației și creșterea accesibilității energiei în rândul consumatorilor vulnerabili, precum și spre promovarea creșterii eficienței energetice.

Pentru a asigura activitatea eficientă a Fondului de reducere a vulnerabilității energetice, Legea menționată prevede la art. 5, măsurile finanțate din contul Fondului și art. 6, implementarea unei soluții informatice/crearea Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică” care să poată asigura aplicabilitatea sistemului de compensații pentru cetățeni în dependență de categoria de vulnerabilitate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre propune modificarea cadrului legislativ al Conceptului Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 703/2022.

Proiectul hotărârii Guvernului prevede modificarea Conceptului Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 703/2022 și includerea modulului „Eco – Voucher”, care va asigura:

- dezvoltarea unui modul informațional de gestionarea mecanismului de susținere a programului de acordare a subvențiilor pentru eficientizarea consumului de resurse energetice pentru Republica Moldova;

- crearea, funcționarea și întreținerea unui sistem de prelucrarea programului de acordare a subvențiilor pentru eficientizarea consumului de resurse energetice a

consumatorilor casnici;

- evidența centralizată automatizată a beneficiarilor de subvenții, evidența centralizată a furnizorilor de echipamente;
- asigurarea operativității în activitatea de gestionare a programului de acordare a subvențiilor pentru eficientizarea consumului de resurse energetice;
- automatizarea procesului de gestionare a programului de acordare a subvențiilor pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, excluderea factorului uman în procesul de gestionare;

Principiile de bază ale proiectului sunt:

- Compensația oferită va avea un caracter cuprinzător și va acoperi consumul de gaze naturale, energie termică și energie electrică;
- Compensația pentru energie se reflectă direct pe factură, prin reducerea sumei facturii (i.e. consumatorii eligibili nu vor primi compensații în bani, dar vor beneficia de o reducere a costului facturii la consumul casnic de energie).
- Măsura de sprijin este destinată pentru consumatorii cei mai vulnerabili. Prin urmare, profilul de vulnerabilitate al fiecărui beneficiar va fi dedus printr-o categorizare, luând în considerare mai multe criterii obiective.
- Valoarea compensației se va stabili în funcție de prețurile la energie, cu posibilitatea de a fi revizuită și stabilită periodic de Guvern.
- Acordare de vouchere consumatorilor casnici vulnerabili pentru eficientizarea consumului de resurse energetice.

Conform punctului ... al proiectului, data intrării în vigoare a hotărârii de Guvern, se propune a fi data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, fiind dictată de necesitatea întreprinderii în termeni restrânși a acțiunilor în vederea implementării mecanismelor prevederilor instituite prin Legea 241/2022 privind Fondul de vulnerabilitate energetică.

5. Fundamentarea economica-financiară

Pentru perioada anului 2023, implementarea prezentului proiect nu implică surse financiare suplimentare din bugetul de stat.

Proiectul în cauză va avea impact asupra bugetului începând cu anul 2024 în cuantum de 210,00 mii Lei/an pentru mentenanța modului „Vulnerabilitatea Energetică”. Sursele financiare se regăsesc în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2023-2025 ale Ministerului Muncii și Protecție Sociale. Totodată menționăm că cheltuielile cu privire la mentenanța modului „Eco – Voucher” vor fi suportate de către Ministerul Energiei.

Prin urmare, costurile respective urmează a fi încadrate în volumul resurselor estimate sectorului și incluse în procesul cadrului bugetar pe termen mediu. Dezvoltarea modului „Eco - Voucher”, în cadrul Sistemului informațional „Vulnerabilitatea Energetică”, va fi finanțată de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP Moldova), care va aloca în acest scop mijloace financiare în cuantum de 40 000,00 USD.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul nu presupune modificarea altor acte legislative în mod complementar.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului este plasat pe pagina web a Ministerului Muncii și Protecției), în compartimentul „Transparența Decizională”, precum și a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu procedura stabilită prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.
8. Constatările expertizei anticorupție
Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de hotărâre.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul de hotărâre nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de hotărâre cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de hotărâre.
11. Constatările altor expertize
Alte expertize nu au fost elaborate.

Secretar de stat

Vasile CUȘCA